

Cieszyn

Burmistrz Miasta Cieszyna

Urząd Miejski | Rynek 1, 43-400 Cieszyn | tel.: 33 4794 300 | gstaszkievicz@um.cieszyn.pl

Cieszyn, dnia 4 czerwca 2019 r.

**Szanowny Pan
Czesław Banot
Radny Rady Miejskiej Cieszyna**

OŚR.0003.2.2019.1

W odpowiedzi na interpelację pana Czesława Banota – Radnego Rady Miejskiej Cieszyna, znak BRM.0003.89.2019 z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie kontroli jakości środowiska przez Burmistrza Miasta Cieszyna informuję, co następuje:

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 799 z późn. zm.) do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska powołana jest Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, do zadań której należy w szczególności:

- kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w zakresie:
 - przestrzegania przepisów o ochronie środowiska,
 - przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz przestrzegania zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska,
- opracowywanie i realizacja wieloletnich strategicznych programów państwowego monitoringu środowiska i wykonawczych programów państwowego monitoringu środowiska,
- gromadzenie informacji o środowisku w zakresie ujętym w programach państwowego monitoringu środowiska,
- przetwarzanie zgromadzonych informacji o środowisku i dokonywanie ocen stanu środowiska,
- opracowywanie raportów o stanie środowiska,
- prowadzenie działalności laboratoryjnej polegającej na:
 - wykonywaniu badań, w tym pobieraniu próbek, wykonywaniu pomiarów i analiz na potrzeby państwowego monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych,
 - zapewnieniu nadzoru nad jakością badań, o których mowa w lit. a, zgodnie z normą PN-EN-ISO/IEC 17025 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących,
 - prowadzeniu badań przy użyciu referencyjnych i równoważnych metod pomiarowych,
- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska.

Wyniki badań prowadzonych w ramach państwowego monitoringu środowiska są udostępniane w regularnie publikowanych raportach (www.katowice.wios.gov.pl), a także na stronie internetowej Śląskiego Monitoringu Powietrza (powietrze.katowice.wios.gov.pl), na której dostępne są także bieżące wyniki pomiaru stężeń powietrza (w tym ze stacji zlokalizowanej w Cieszynie przy ul. Mickiewicza). Jak informuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (źródło: strona internetowa GIOŚ – odpowiedź na artykuł prasowy: „System precyzyjnie mierzący zanieczyszczenia powietrza”; dostęp w dniu 28 maja 2019 r.), lokalizacja punktów pomiarowych poddana jest bardzo rygorystycznym wymaganiom (załącznik nr III do ww. Dyrektywy i załącznik nr 2 ww. rozporządzenia), a każda działająca w ramach państwowego monitoringu środowiska stacja podlega stałemu nadzorowi, obejmującemu m.in. okresową weryfikację jej lokalizacji pod względem miarodajności otrzymywanych wyników pomiarów. W sieci państwowego monitoringu środowiska dane poddawane są codziennej analizie i weryfikacji, a urządzenia systematycznie kalibrowane (skalowane), kontrolowane i poddawane przeglądom technicznym.

Trudno mi polemizować z opinią Pana Radnego o rzekomej niewydolności systemu państwowego monitoringu środowiska. Dlatego za zasadne uznałem przekazanie Pana interpelacji Śląskiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Katowicach z prośbą o ustosunkowanie się do fragmentów odnoszących się do oceny działań obu tych organów. Chciałabym jednak zaznaczyć, że samorząd gminny nie jest w sposób formalnoprawny zobowiązany do prowadzenia działań w zakresie monitoringu środowiska, dlatego w mojej ocenie – mając zwłaszcza na uwadze obowiązujący w tym zakresie stan prawny – zakup przez Gminę Cieszyn urządzeń mobilnych do pomiarów np. jakości powietrza lub poziomu pola elektromagnetycznego będzie miał niewspółmiernie mały (w stosunku do poniesionych kosztów) wpływ na poprawę stanu środowiska w Cieszynie.

Odnosząc się do Pana propozycji zakupu urządzeń mobilnych do kontroli **emisji** spalin z małych emitorów komunalnych, po zapoznaniu się z szerokim spektrum opiniami w tej sprawie, należy zwrócić uwagę na następujące aspekty:

- koszt zakupu profesjonalnego sprzętu, umożliwiającego podwieszenie stosownego osprzętu (kamera, urządzenia pomiarowe) oraz prowadzenie pomiarów przez okres od kilku do kilkudziesięciu minut, waha się w granicach od kilkudziesięciu tysięcy do ponad 120 tys. zł. Z kolei koszt wieloetapowego szkolenia operatora drona, zakończonego stosownym egzaminem i nabyciem uprawnień umożliwiających odbywanie lotów (tzw. uprawnienia VLOS – w zasięgu wzroku lub uprawnienia BVLOS – w zasięgu i poza zasięgiem wzroku) dochodzi do ponad 10 tys. zł (źródło: konferencja regionalna „Aspekty formalno-prawne realizacji Programu ochrony powietrza i uchwały antysmogowej”, Katowice, 2018);
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska w stanowisku pn. „Pomiary powietrza przy pomocy drona” (źródło: <http://www.gios.gov.pl/pl/dla-mediow/sprostowania/423-pomiary-jakosci-powietrza-przy-pomocy-drona>; dostęp w dniu 24 maja 2019 r.) oraz Minister Środowiska w odpowiedzi znak DPK-I.070.51.2018.ŻW z dnia 2 maja 2018 r. na interpelację pani Małgorzaty Pępek – poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (źródło: orka2.sejm.gov.pl/INT8.nsf/klucz/658C47F2/%24FILE/i20875-01.pdf; dostęp w dniu 24 maja 2019 r.) wskazują, że zaletą tzw. czujników niskokosztowych (czyli montowanych m.in. na dronach) *niewątpliwie są małe koszty ich zakupu i niewielkie rozmiary oraz waga (...), natomiast podstawową wadą jest brak wykazanej równoważności do metod referencyjnych, a także bardzo duża niepewność pomiarowa, która nie pozwala stwierdzić, czy dany pomiar jest prawidłowy, czy*

też nie, co może być podstawą do każdorazowego zanegowania otrzymanych wyników pomiarów. Przez sformułowanie „kontrola jakości powietrza” można rozumieć zarówno prowadzenie pomiarów jakości powietrza w ramach monitoringu jego jakości, jak również pomiar stężenia określonych substancji emitowanych z danego źródła (np. z paleniska domowego). W przytoczonej powyżej odpowiedzi Ministra Środowiska wskazano, że z uwagi na niepewność otrzymywanych wyników z pomiarów za pomocą czujników niskokosztowych, drony nie są wykorzystywane przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Powietrza. Minister Środowiska wskazuje również na szereg obowiązujących aktów prawa unijnego oraz krajowego, które w szczegółowy sposób regulują kwestie prowadzenia monitoringu powietrza. Odnosząc się natomiast do „kontroli jakości powietrza” rozumianej jako pomiar wykonywany w stosunku do pojedynczego źródła tzw. niskiej emisji, należy wskazać, że obecnie nie ma żadnego obowiązującego aktu prawnego określającego dopuszczalną wielkość emisji zanieczyszczeń z tego typu źródeł. Otrzymanych za pomocą drona wyników pomiarów (pomijając kwestię ich niepewności/niedokładności) nie sposób więc odnieść do jakichkolwiek norm, a tym samym użyć jako dowodu, uzasadniającego np. nałożenie na właściciela danej posesji kary/mandatu. W przytoczonej odpowiedzi na interpelację Minister Środowiska informuje, że *prowadzone są prace mające na celu opracowanie jednolitych wytycznych detekcji spalania odpadów w małych źródła ciepła. W ramach przyjętych założeń przygotowana zostanie (...) ekspertyza, w ramach której opracowana zostanie metodyka wykrywania nielegalnego spalania i współspalania odpadów w indywidualnych urządzeniach grzewczych. Obecnie drony wyposażone w odpowiedni sprzęt (kamery, czujniki) służyć więc mogą do prowadzenia skringingu wybranego obszaru i lokalizacji posesji, z których następuje intensywna emisja zanieczyszczeń do powietrza* (co jest szczególnie przydatne na obszarach o gęstej zabudowie, np. w centrach miast, np. w Katowicach, gdzie Prezydent Miasta Katowic zawarł porozumienie z firmą zewnętrzną na przeprowadzenie lotów badawczych w celu identyfikacji źródeł zanieczyszczeń.).

Również na aktualny stan formalnoprawny w zakresie monitoringu i kontroli jakości powietrza (w odniesieniu do emisji i imisji zanieczyszczeń) i związane z tym ograniczenia możliwości stosowania urządzeń mobilnych (dronów), wielokrotnie zwracano uwagę podczas wystąpień na konferencji w Ostrawie w dniu 22 maja 2019 r., zorganizowanej w ramach polsko-czeskiego projektu Projekt I-AIR REGION przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego i Urząd Regionu Morawsko-Śląskiego. Prelegenci podkreślali m.in., że **wyniki pomiarów prowadzonych za pomocą dronów nie uzasadniają nałożenia na właściciela nieruchomości sankcji, lecz jedynie są podstawą np. dla Straży Miejskiej do interwencji i przeprowadzenia kontroli danej nieruchomości w oparciu o art. 379 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska**, w celu sprawdzenia czy nie dochodzi do łamania obowiązujących zakazów spalania odpadów, co wynika z zapisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 922 z późn. zm.) lub spalania wskazanych rodzajów paliw zgodnie z zapisami uchwały Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 12 kwietnia 2017 r., poz. 2624). Tego rodzaju działania mogą być i są prowadzone przez Straż Miejską w Cieszynie bez konieczności wydatkowania środków na zakup przenośnych urządzeń pomiarowych, czy zlecenia prowadzenia takich czynności firmie zewnętrznej. Tym niemniej rozważam przeprowadzenie w sezonie grzewczym 2019-2020 skringingu terenu całego Cieszyna (lub wybranych jego rejonów)

Burmistrz Miasta Cieszyna

Urząd Miejski | Rynek 1, 43-400 Cieszyn | tel.: 33 4794 300 | gstaszkievicz@um.cieszyn.pl

z wykorzystaniem dronów, co może ułatwić Straży Miejskiej wytypowanie obszarów wymagających szczególnie intensywnych działań kontrolnych (prewencyjnych oraz interwencyjnych).

Podobnie przedstawia się analiza zasadności i celowości postulowanej przez Pana Radnego kwestii zakupu mobilnych urządzeń do monitoringu środowiska pod kątem promieniowania elektromagnetycznego. Najprostsze, uniwersalne, szerokopasmowe urządzenia to wydatek ok. 600-1900 zł, natomiast koszt profesjonalnych przenośnych mierników szerokopasmowych promieniowania elektromagnetycznego z wymiennymi sondami, podobnie jak analizatorów widma elektromagnetycznego wysokich częstotliwości kształtuje się na poziomie 25-50 tys. zł. Wskazać jednak należy, że prowadzenie pomiaru, jak również analiza uzyskanych danych wymaga specjalistycznej wiedzy i stosownego oprogramowania, ponadto sam pomiar, aby mógł stanowić jakikolwiek dowód – w szczególności świadczący o naruszeniu obowiązujących przepisów – musi być wykonywany przez podmiot posiadający akredytację w zakresie pomiarów promieniowania elektromagnetycznego, zgodną z programem akredytacyjnym DAB-18 wydanym przez Polskie Centrum Akredytacji. Nie muszą zaznaczać, że uzyskanie akredytacji stanowi kolejny kosztowny i długotrwały proces, który podjąć musi każdy podmiot chcący prowadzić rzetelne i uznawane pomiary. Z powyższego jednoznacznie wynika, że obowiązujące ramy prawne krajowego systemu kontroli promieniowania elektromagnetycznego nie przewidują w tym względzie żadnych zadań dla organu administracji publicznej na szczeblu gminnym, nie posiadającego odpowiednich uprawnień i środków finansowych, jak również przygotowania do takich zadań pod względem organizacyjnym, kadrowym i technicznym. Tym samym za niecelową i nie mającą uzasadnienia uważam propozycję wydatkowanie z budżetu Gminy Cieszyn środków na zakup urządzeń do monitorowania promieniowania elektromagnetycznego.

Z poważaniem

Z up. Burmistrza Miasta Cieszyna
Przemysław Major
II Zastępca Burmistrza Miasta
(1)

Sporządził: Aleksander Dorda – naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego Cieszynie

Rozdzielnik:

1 x Radny Rady Miejskiej Cieszyna – pan Czesław Banot

1 x Przewodniczący Rady Miejskiej Cieszyna – pan Remigiusz Jankowski

1 x OŚR – a/a